

FİNANSED YAYINLARI
KURUMLARDA VE SERMAYE PİYASASINDA VERGİLENDİRME
2023/1. DÖNEM GÜNCELLEME NOTU

***Toplama yapılmayan haller:** Aşağıda belirtilen gelirler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

Tam mükellefiyette;

- Vergiye tabi gelir toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin **ikinci gelir diliminde** yer alan tutarı (**2023 yılı için 150.000 TL**) aşmaması koşuluyla, Türkiye’de tevkifata tabi tutulmuş olan, birden fazla işverenden elde edilen ücretler, menkul sermaye iratları ve gayrimenkul sermaye iratları,
- Bir takvim yılı içinde elde edilen ve **toplamı 8.400 TL’yi** (2023 yılı için) aşmayan, tevkifata ve istisna uygulamasına konu olmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratları.

Dar mükellefiyette, Tamamı Türkiye’de tevkifat suretiyle vergilendirilmiş olan; Ücretler, serbest meslek kazançları, menkul ve gayrimenkul sermaye iratları ile diğer kazanç ve iratlar.

*** Gelir Vergisinde Tarife:** 2023 takvim yılında elde edilen gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki tutarlar belirlenmiştir.

70.000 TL'ye kadar	%15
150.000 TL'nin 70.000 TL'si için 10.500 TL, fazlası için	%20
370.000 TL'nin 150.000 TL'si için 26.500 TL fazlası için	%27
1.900.000 TL'nin 370.000 TL'si için 85.900 TL, fazlası için	%35
1.900.000 TL'yi aşıyorsa	%40

Çalışanlarda 3. dilim 550.000 TL dir.

***İstanbul Finans Merkezi'ne İlişkin İstisnalar**

İstanbul Finans Merkezinde gerçekleştirilen faaliyetlere dair teşvik, indirim, istisna ve muafiyetler de düzenlenmektedir. **Buna göre katılımcı belgesi almış finansal kuruluşlar tarafından İFM’de gerçekleştirilen finansal hizmet ihracatı niteliğindeki faaliyetler kapsamında elde edilen kazançların %75’i** (2031 yılı sonuna kadar % 100); **kurumların, yalnızca transit ticaretten veya yurt dışında gerçekleşen mal alım satımlarına aracılık etmelerinden sağladıkları kazancın %50’si kurum kazancından indirilmektedir.**

Ayrıca, katılımcı belgesi almış finansal kuruluşlar tarafından İFM’de gerçekleştirilen finansal hizmet ihracatı niteliğindeki işlemler ile bu işlemler nedeniyle lehe alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisinden istisnadır. Bununla birlikte, İFM’de gerçekleştirilen finansal hizmet ihracatı faaliyetlerine ilişkin işlemler her türlü harçtan, bu işlemlere ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden istisna tutulmaktadır.

İstisna Uygulanmasına İlişkin Şartlar

İstisna edilen kazançtan **beş yıl içinde** sermayeye ilave dışında herhangi bir şekilde başka bir hesaba nakledilen veya işletmeden çekilen ya da dar mükellef kurumlarca ana merkeze aktarılan kısım için uygulanan istisna dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler ziyaa uğramış sayılır. Aynı süre içinde işletmenin tasfiyesi (bu KVK’ya göre yapılan devir ve bölünmeler hariç) halinde de bu hüküm uygulanır.

Bedelsiz olarak veya rüçhan hakkı kullanılmak suretiyle itibarî değeriyle elde edilen hisse senetlerinin elde edilme tarihi olarak, *sahip olunan eski hisse senetlerinin elde edilme tarihi* esas alınır.

Devir veya bölünme suretiyle devralınan taşınmazlar, iştirak hisseleri, kurucu senetleri ve intifa senetleri ile rüçhan haklarının satışında iki yıllık sürenin hesabında, devir olunan veya bölünen kurumdageçen süreler de dikkate alınır.

Menkul kıymet veya taşınmaz ticareti ve kiralınmasıyla uğraşan kurumların bu amaçla ellerinde bulundurdıkları değerlerin satışından elde ettikleri kazançlar istisna kapsamı dışındadır.

Sermaye Azaltımında Vergilendirme

03.11.2022 tarihli ve 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 9 Kasım 2022 tarihli Resmî Gazete' de yayımlanmıştır. Yapılan düzenlemeyle birlikte Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen 32/B maddesiyle, sermaye azaltımında, sermayenin unsurlarına (nakit, sermaye yedekleri, kâr yedekleri, vb) ve sermayenin unsurlarının sermayeye eklenmesinden sermaye azaltımı yapıldığı tarihe kadar geçen zamana bağlı olarak farklı şekillerde vergileme yapılması öngörülmektedir.

Yapılan düzenlemede, sermaye azaltımında vergilemenin; sermaye unsurlarının sermayeye ilavesinden itibaren **5 yıl dolmadan veya 5 yıl sonra azaltmaya bağlı olarak iki farklı şekilde yapılması öngörülmektedir.** Bu noktada Madde 32/B'de açıklandığı üzere;

- ✓ Kurumlar tarafından sermayeye eklenen öz sermaye kalemlerinin, sermayeye eklendiği tarihten itibaren beş tam yıl geçtikten sonra herhangi bir şekilde sermaye azaltımına konu edilmesi durumunda, nakdî veya aynı sermaye ile sermayeye eklenen diğer unsurların toplam sermayeye oranlanması suretiyle azaltıma konu edilen tutar içerisindeki sermaye unsurları tespit olunur.
- ✓ Söz konusu oranın tespitinde;
 - a)** Sermayeye ilave dışında başka bir hesaba nakledilmesi, işletmeden çekilmesi veya sermaye hesabından başka hesaplara

aktarımı kurumlar vergisine ve kâr dağıtımına veya ana merkeze aktarılan tutara bağlı vergi kesintisine tabi tutulacak öz sermaye kalemlerinin,

b) Sadece kâr dağıtımına veya ana merkeze aktarılan tutara bağlı vergi kesintisine tabi tutulacak öz sermaye kalemlerinin,

c) Başka bir hesaba nakledilmesi veya işletmeden çekilmesi halinde vergilendirilmeyecek olan aynı ve nakdî sermayenin toplam sermaye içindeki payları dikkate alınır.

- ✓ 5 yıldan önce sermaye azaltımı yapan kurumlarda ise azaltımın sırasıyla birinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sermaye unsurlarından yapıldığı kabul edilir.
- ✓ Sermaye azaltımında, öncelikli olarak sermayeye ilave edilen öz sermaye kalemlerinden, sermayeye eklenme tarihi beş tam yıllık süreyi geçmemiş olanların işletmeden çekildiği kabul edilir.
- ✓ Sermaye azaltımında, öncelikli olarak sermayeye ilave edilen öz sermaye kalemlerinden, sermayeye eklenme tarihi beş tam yıllık süreyi geçmemiş olanların işletmeden çekildiği kabul edilir.
- ✓ Bu maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları kapsamında sermaye azaltımı suretiyle tespit olunan sermaye unsurlarından; birinci fıkranın (a) bendi kapsamında olanlar kurumlar vergisine ve vergi kesintisine, (b) bendi kapsamında olanlar sadece vergi kesintisine tabi tutulur. Kurumlar vergisine ve vergi kesintisine tabi sermaye unsurlarında, kesinti matrahı hesaplanan kurumlar vergisi düşüldükten sonra kalan tutar olup, bu tutar üzerinden ilgili kanun hükmü kapsamında kesinti yapılır.

- ✓ Geçmiş yıl zararlarının mahsubu suretiyle sermaye azaltılması durumunda, bu şekilde azaltıma konu edilen sermaye unsurları birinci, ikinci ve üçüncü fıkra hükümlerine göre tespit edilir ancak bu tutarlar üzerinden dördüncü fıkra kapsamında vergi kesintisi yapılmaz.

****Menkul Sermaye İratları**

1) 2023 yılı için; 8.400 TL'lik Tutarı Aşmaması Halinde Beyan Edilmeyecek Menkul Sermaye İratları,

Vergi kesintisine tabi olmayan, aşağıda **8.400 TL'yi** aşması halinde beyan edilecektir:

1. Kıyı bankacılığından (off-shore bankacılık) elde edilen faiz gelirleri,
2. Hisse senetleri ve tahvillerin vadesi gelmemiş kuponlarının satışından elde edilen bedeller, (31/12/2005 tarihinden önce ihraç/iktisap edilenler)
3. İştirak hisselerinin sahibi adına henüz tahakkuk etmemiş kar paylarının devir ve temlik karşılığında alınan para ve ayınlar,
4. Her çeşit senetlerin iskonto edilmesi karşılığında alınan iskonto bedelleri,
5. Yurt dışından elde edilen diğer menkul sermaye iratları, (faiz, repo, kar payı v.b.)
6. Her çeşit alacak faizleri.

Türkiye'de vergi kesintisine tabi olmayan ve istisna uygulanmayan yukarıda belirtilen menkul sermaye iratları **8.400 TL'lik tutarı aşması halinde yıllık beyanname ile beyan edileceklerdir**. Burada bahsedilen 8.400 TL'lik tutar bir istisna olmayıp, gelirin beyan edilip edilmeyeceğinin tespitinde dikkate alınacak bir sınırdır. Buna göre, menkul sermaye iradı olarak elde edilen gelir **8.400 TL'yi aşıyorsa, elde edilen gelirin tamamı beyan edilecektir**.

Bu sınır yukarıda belirtilen gelirlerin her biri için ayrı ayrı uygulanmayacak olup, bu gelirler ile vergi kesintisine tabi olmayan ve istisna uygulanmayan menkul sermaye iratlarının toplam tutarı dikkate alınarak hesaplanacaktır.

2) 2023 yılı için 150.000 TL'lik Tutarı Aşmaması Halinde Beyan Edilmeyecek Menkul Sermaye İratları

i. 01/01/2006 tarihinden önce ihraç edilmiş olan her çeşit tahvil ve hazine bonusu faizleri ile Toplu Konut İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirler,

ii. Tam mükellef kurumlar tarafından yurtdışında ihraç edilen tahviller ile tam mükellef varlık kiralama şirketleri tarafından yurtdışında ihraç edilen kira sertifikalarından sağlanan gelirler,

iii. Tam mükellef kurumlardan elde edilen kar payları.

Elde edilen gelirin **150.000 TL'yi aşması halinde bu gelirlerin tamamı yıllık beyanname ile beyan edilecektir**. Menkul sermaye iratları toplamının 150.000 TL'yi aşıp aşmadığının tespitinde, indirim oranı ve istisna uygulanabilecek menkul sermaye iratlarının, indirim oranı ve istisna uygulandıktan sonra kalan kısımlarının dikkate alınması gerekmektedir.

****Kurumlar Vergisi Oranı**

* **Kurumlar Vergisi, 2023 yılı için %20 oranında dikkate alınacaktır. (2022 yılı için söz konusu oran %23 idi.)** Kurumlar vergisi mükelleflerince, cari vergilendirme döneminin kurumlar vergisine mahsup edilmek üzere Gelir Vergisi Kanununda belirtilen esaslara göre ve **cari dönemin (2023) kurumlar vergisi oranında (%20) geçici vergi ödenir**. Tam mükellef kurumlar için geçerli olan esaslar, dar mükellef kurumlara da aynen uygulanır.